

ΜΑΘΗΜΑ / ΤΑΞΗ:	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ / Β' ΓΕΛ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	04/10/2025

Κείμενο 1

Η ευθύνη των δημοσιογράφων

Απόσπασμα από δημοσίευση του Ραβανού Άρη στη στήλη «Απόψεις» των Νέων, 6.3.2020,
πηγή: <https://www.tanea.gr>.

Τις περισσότερες φορές για εμάς τους δημοσιογράφους ευθύνονται όλοι οι άλλοι και όχι εμείς. Πολλοί από εμάς θεωρούμε ότι έχουμε το αλάθητο αρκετές στιγμές και για σειρά ζητημάτων, ενώ νομίζουμε ότι ξέρουμε τα πάντα ή σχεδόν όλα. Κάτι σαν τους φωτεινούς παντογνώστες ή σαν τους σοφούς που όλοι προστρέχουν για συμβουλές.

Παράλληλα, εμμένουμε να επιδεικνύουμε την σοφία μας. Προφανώς και όλοι έχουν άποψη για όλα τα θέματα. Πόσο μάλλον ένας δημοσιογράφος. Μόνο που αρκετές φορές, καλύπτουμε επιφανειακά και με προχειρότητα θέματα μείζονος σημασίας και ύψιστου ενδιαφέροντος. Αρνούμαστε συνειδητά να αφήσουμε τους ειδικούς να μιλήσουν και τους υποκαθιστούμε.

Με τον τρόπο μας, ενίοτε συμβάλλουμε στη συσκότιση και στη δημιουργία αρνητικού κλίματος. Κάθε άλλο παρά μη γόνιμη είναι η παρέμβασή μας σε κρίσιμα ζητήματα, αν και θα έπρεπε να συμβαίνει το αντίστροφο. Δεν είμαι οπαδός του μηδενισμού, απλά τα τελευταία χρόνια, οι φωνές της λογικής και της μετριοπάθειας έχουν υποχωρήσει αρκετά με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Ως υπηρέτες της ενημέρωσης και με γνώμονα το διαχρονικό ρητό, «η δημοσίευση είναι η ψυχή της δικαιοσύνης», οφείλουμε να επανεξετάσουμε τη στάση μας και να αναλογιστούμε τι πράττουμε. Πρωτίστως όμως οφείλουμε να σκεφτούμε τις συνέπειες των πράξεών μας και κατά πόσο συμβάλλουμε και εμείς στη δημιουργία κλίματος διχασμού, φανατισμού, μισαλλοδοξίας. Οφείλουμε να κινούμαστε με οδηγό την αλήθεια και έχοντας κατά νου και το κοινό περί δικαίου αίσθημα.

Όμως, πρέπει να είμαστε υπέρμετρα προσεκτικοί στα όσα μεταδίδουμε και να μην ρίχνουμε λάδι στη φωτιά. Τις τελευταίες ημέρες, για μια ακόμη φορά, είδαμε πολλά και επανέρχεται στο προσκήνιο για ορισμένους η συζήτηση για τα όρια και του δημοσιογραφικού λόγου, της δημοσιογραφικής κριτικής, του δημοσιογραφικού παρεμβατισμού και –αδόκιμος ο όρος- της δημοσιογραφικής παντογνωσίας.

Κείμενο 2

Φωκίωνος

Το κείμενο προέρχεται από τη συλλογή μικρών πεζών του Γιώργου Αποσκήτη «Στιγμόμετρο» (εκδ. Σμίλη, 2021).

Βρίσκεται καθισμένος στο ίδιο παγκάκι κάθε σούρουπο και χαζεύει τους διαβάτες, τα παιδάκια που παίζουν, τα καρότσια με τα ψώνια, τους μαγαζάτορες να μαζεύουν τηνπραμάτεια τους. Οι πιο πολλοί απ' τους φίλους του είναι από καιρό πεθαμένοι κι αυτοί που ζουν, σπάνια βγαίνουν απ' τα σπίτια τους ή απ' το ίδρυμα όπου μένουν, αδέρφια δεν έχει και τα ίχνη εκείνης της καλοσυνάτης γυναίκας που τον επισκεπτόταν σε τακτά χρονικά διαστήματα στο διαμέρισμά του έχουν ανεξήγητα χαθεί. Καπνίζει το τσιγάρο του παρά την προχωρημένη του ηλικία -του αρέσει να λέει ψέματα πως τάχα δεν κατεβάζει τον καπνό-και συχνά-πυκνά βγάζει το μπλοκάκι του όχι για να γράψει -πάει καιρός που δεν γράφει-,μα για να σκισάρει πρόχειρα με το μολυβάκι κάτι που του τράβηξε φευγαλέα το βλέμμα. Οι περαστικοί επιταχύνουν το βήμα τους αρκετά μέτρα προτού τον πλησιάσουν -ίσως η όψη του έχει γίνει αλλόκοτη με τα χρόνια-, μονάχα ορισμένα παιδιά, αν στο παιχνίδι πάνω τύχει και βρεθούν κοντά του, του χαμογελούν, κι εκείνος ανοίγει το τετραδιάκι του, σκίζει μια σελίδα στην τύχη και τους χαρίζει -ανταποδίδοντας το χαμόγελο- κάποιο από τα τελευταία σκαριφήματά του. Με το που πέσει η νύχτα, σμήνος πουλιά πετάνε πάνω απ' το κεφάλι του ώρα πολλή, θαρρείς πως είναι στ' αλήθεια αυτή η συντροφιά του· κάποιο μάλιστα απ' όλα -το ίδιο κάθε φορά, αυτό το λαβωμένο- χαμηλώνει τα σπασμένα του φτερά και με το ράμφος τού χαϊδεύει τη φαλάκρα, ύστερα κάθεται στον ώμο του κι εκείνος γυρνά προς το μέρος του, του γνέφει με μια έκφραση στο πρόσωπο όλο νόημα και γλυκά αποκοιμείται.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (Μονάδες 35)

1ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να εκθέσετε σε 50-60 λέξεις τις διαστάσεις της ευθύνης που έχουν οι δημοσιογράφοι αναφορικά με τον τρόπο παρουσίασης των γεγονότων, σύμφωνα με το Κείμενο 1.

Μονάδες 10

2ο υποερώτημα (Μονάδες 10)

Να χωρίσετε, με κριτήριο το νόημα, το Κείμενο 1 σε δύο υποενότητες (μονάδες 4) και να γράψετε έναν πλαγιότιτλο που να αποδίδει το νόημα κάθε υποενότητας (μονάδες 6)

Μονάδες 10

3ο υποερώτημα (Μονάδες 15)

α. Να δικαιολογήσετε την επιλογή του πρώτου πληθυντικού προσώπου από τον συγγραφέα στο Κείμενο 1. (μονάδες 5)

β. «Μόνο που αρκετές φορές, καλύπτουμε επιφανειακά και με προχειρότητα θέματα μείζονος σημασίας και ύψιστου ενδιαφέροντος»: Να μετατρέψετε το παραπάνω χωρίο στην αντίθετη σύνταξη (ενεργητική ή παθητική) απ' αυτή που βρίσκεται (μονάδες 4). Τι αλλαγές παρατηρείτε ως προς το ύφος μετά το μετασχηματισμό; (μονάδες 6)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 2 (Μονάδες 30)

Με δεδομένο ότι οι δημοσιογράφοι οφείλουν να πορεύονται «*με οδηγό την αλήθεια και έχοντας κατά νου και το κοινό περί δικαίου αίσθημα*», να συντάξετε ένα άρθρο 350-400 λέξεων που θα δημοσιευθεί στη σχολική εφημερίδα και να εκφράσετε τεκμηριωμένα τις απόψεις σας για τη σημασία της αντικειμενικότητας στην ενημέρωση καθώς και για την ευθύνη του ίδιου του πολίτη απέναντι στην παρεχόμενη πληροφόρηση.

Μονάδες 30

ΘΕΜΑ 3 (Μονάδες 20)

Αφού μελετήσετε το μικρό αφήγημα του Γιώργου Αποσκίτη:

Α) Να διακρίνετε το βασικό (ή τα βασικά) και τα δευτερεύοντα πρόσωπα με κειμενικές αναφορές (μονάδες 7), αιτιολογώντας την απάντησή σας με βάση τα κριτήρια επιλογής τους (μονάδες 3).

Μονάδες 10

Β) Ο ήρωας του αφηγήματος καθίσταται ανώνυμος στους αναγνώστες. Αφού παραθέσετε κειμενικά χωρία τα οποία το επιβεβαιώνουν (μονάδες 6), να εξετάσετε σε τι στοχεύει η ανωνυμία του (μονάδες 4).

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 4 (Μονάδες 15)

Ποιες αντιλήψεις από το κοινωνικό του περιβάλλον επηρεάζουν τον τρόπο ζωής του ήρωα στο Κείμενο 2 (μονάδες 10); Κατά τη γνώμη σου, ποιους προβληματισμούς ως προς την ποιότητα ζωής του αναδεικνύει η αφήγηση (μονάδες 5); Ανάπτυξε σε 120-150 λέξεις την απάντησή σου.

Μονάδες 15